ARREST VAN HET HOF (DERDE KAMER)
VAN 16 OKTOBER 1984 [1]

Calvin E. Williams
tegen Rekenkamer van de Europese Gemeenschappen

„Ambtenaren — vergelijkend onderzoek — beroep tot nietigverklaring van aanstellingsbesluit — toelating tot vergelijkend onderzoek"

Zaak 257/83

Samenvatting

1. *Ambtenaren — Beroep — Bezwarend besluit — Besluit tot aanstelling van voor vergelijkend onderzoek geslaagde kandidaat — Zuivere bevestiging van besluit van jury — Neen — Beroepstermijn — Aanvang*
   (Ambtenarenstatuut, artikelen 90, lid 2, en 91, lid 3)

2. *Ambtenaren — Beroep — Procesbelang — Kandidaat voor vergelijkend onderzoek — Beroep tot nietigverklaring van aanstelling van andere kandidaat — Ontvankelijkheid*
   (Ambtenarenstatuut, artikelen 90 en 91)

1. Het besluit waarbij de kandidaat wordt aangesteld die als eerste op de lijst van geschikt bevonden kandidaten is geplaatst sluit het vergelijkend onderzoek af, brengt rechtsgevolgen teweeg en kan niet worden geacht een zuivere bevestiging te zijn van het jurybesluit waarbij de lijst van geschikt bevonden kandidaten is vastgesteld. De beroepstermijn gaat dus in op de dag waarop het aanstellingsbesluit is genomen.

2. De tot een vergelijkend onderzoek toegelaten kandidaat kan opkomen tegen het besluit waarbij een andere kandidaat op de vacante post is aangesteld.

In zaak 257/83,

CALVIN E. WILLIAMS, vertegenwoordigd door V. Biel, advocaat te Luxemburg, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg te diens kantoor, Rue des Glacis 18 A,

verzoeker,

1 — Procestaal: Frans.

tegen

REKENKAMER VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door haar secretaris J.-A. Stoll als gemachtigde, bijgestaan door L. Defalque, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg te harer vestiging, Rue Aldringen 29,

verweerster,

betreffende een beroep tot:

— nietigverklaring van de werkzaamheden van vergelijkend onderzoek nr. CC/A/17/82, voor zover zij hebben geleid tot de aanwijzing van de heer Schwiering als geslaagde;

— nietigverklaring van het besluit tot aanstelling van Schwiering;

— nietigverklaring van het besluit tot afwijzing van verzoekers klacht;

— veroordeling van de Rekenkamer om de maatregelen te treffen die nodig zijn ter uitvoering van 's Hofs arrest;

— veroordeling van de Rekenkamer om aan verzoeker een bedrag van BFR 500 000 toe te kennen als vergoeding van de door hem geleden schade, welk bedrag niet verschuldigd zal zijn indien verzoeker op de betrokken post wordt aangesteld;

— verwijzing van verweerster in de kosten,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: C. Kakouris, kamerpresident, U. Everling en Y. Galmot, rechters,

advocaat-generaal: M. Darmon
griffier: J. A. Pompe, adjunct-griffier

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de conclusies, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. Op 1 oktober 1982 besloot de Rekenkamer een intern vergelijkend onderzoek te organiseren (nr. CC/A/17/82), ter voorziening in een vacature van hoofdadministrateur in de loopbaan A 5/A 4, belast met het verrichten van werkzaamheden met een scheppend en analyserend karakter en betrekking hebbend op de afdeling intern beheer en op begrotingsvraagstukken.

2. De *aankondiging van vergelijkend onderzoek* bepaalde onder punt III:

„Aan het vergelijkend onderzoek kan worden deelgenomen door sollicitanten met:

1. a) een academische vorming, gesanctioneerd door een erkend diploma op één of meer van de volgende gebieden: rechtsgeleerdheid, politieke wetenschappen, financiën, economie, accountancy, handelswetenschappen of management;

   dan wel

   b) een gelijkwaardige beroepservaring. Als gelijkwaardig zal worden beschouwd beroepservaring opgedaan in een volledige betrekking, waarvoor gewoonlijk een academische vorming is vereist; de beroepservaring dient van tenminste gelijke duur te zijn als de tijd die nodig is voor het behalen van het erkende universitair diploma op één der sub III 1 a) vermelde vakgebieden;

2. een beroepservaring van ten minste 6 jaar op verantwoordelijk niveau met werkzaamheden die verband houden met de te vervullen functie. Post-universitaire beroepservaring zal in aanmerking worden genomen. Ingeval de sollicitant niet over een universitair diploma beschikt, wordt een aanvullende beroepservaring van 6 jaar vereist ter compensatie van het ontbreken van het diploma."

3. *Het verloop der gebeurtenissen na de publikatie van de aankondiging van vergelijkend onderzoek:*

Op 16 november 1982, dat wil zeggen daags vóór de schriftelijke examens van het litigieuze en van vijf andere vergelijkende onderzoeken, deponeerde Williams bij een notaris in Luxemburg een lijst met de namen van de zes kandidaten die naar zijn stellige verwachting in die zes vergelijkende onderzoeken als degenen met de beste resultaten zouden worden aangewezen. Vaststaat dat Williams' verwachting in alle gevallen juist bleek te zijn.

Op 8 december 1982 maakte de president van de Rekenkamer aan het personeel de door de jury opgestelde lijst van geschikt bevonden kandidaten bekend;

zoals verzoeker had voorspeld, was Schwiering op die lijst als eerste geplaatst, terwijl verzoeker zelf de tweede plaats innam.

Op 17 december 1982 besloot de Rekenkamer de eerstgeplaatste kandidaat, Schwiering, aan te stellen.

Dit besluit stuitte op verzet van de financieel controleur, die op 5 januari 1983 weigerde het te viseren op grond dat Schwiering niet voldeed aan de eisen van de aankondiging van vergelijkend onderzoek met betrekking tot de diploma's en beroepservaring die nodig waren om tot de examens te worden toegelaten.

Niettemin werd het aanstellingsbesluit door de Rekenkamer op 1 februari 1983 bevestigd.

De financieel controleur verklaarde op 28 februari 1983, dat hij bleef bij zijn weigering het besluit te viseren.

Op 24 maart 1983 tenslotte besloot de Rekenkamer de weigering van de financieel controleur naast zich neer te leggen en bevestigde het Schwierings aanstelling tot ambtenaar op proef in de rang A 5.

Op 5 mei 1983 diende verzoeker een klacht als bedoeld in artikel 90, lid 2, Ambtenarenstatuut in, strekkende tot nietigverklaring van de aanstelling van Schwiering, op grond dat deze niet voldeed aan de voorwaarden van de aankondiging van vergelijkend onderzoek en bovendien op onbehoorlijke wijze door de door de jury gestelde vragen was bevoordeeld. Williams kwam tot de conclusie, dat hijzelf de eerste in aanmerking komende kandidaat van de lijst was en dat de uitgeschreven post hem had moeten worden toegekend.

Op 5 september 1983 werd deze klacht afgewezen door het tot aanstelling bevoegd gezag, dat verklaarde dat het niet kon oordelen over de juistheid van het jurybesluit om Schwiering tot het vergelijkend onderzoek toe te laten, noch over de uitslag van de beraadslagingen van de jury.

In deze omstandigheden heeft Williams het onderhavige beroep tegen de Rekenkamer ingesteld, dat op 18 november 1983 ter griffie van het Hof is ingeschreven.

II — Schriftelijke behandeling en conclusies van partijen

A — *Verzoeker* concludeert dat het den Hove behage:

„1. de Rekenkamer te gelasten, de juryverslagen en de notulen van de beraadslaging van de leden van de Rekenkamer betreffende de terzijdestelling van de visumweigering van de financieel controleur, aan het Hof over te leggen;

2. het onderhavige beroep ontvankelijk te verklaren;

3. het gegrond te verklaren en bijgevolg te verstaan dat Schwiering ten onrechte tot het vergelijkend onderzoek is toegelaten; voorts te verstaan dat de ongelijke behandeling en de discriminatie tussen de kandidaten het vergelijkend onderzoek zelf, wat kandidaat Schwiering betreft, onwettig doen zijn;

4. bijgevolg de werkzaamheden van het vergelijkend onderzoek nietig te verklaren voor zover Schwiering als eerste op de lijst van geschikte kandidaten is geplaatst, en te verstaan dat zijn aanstelling moet worden nietigverklaard;

5. nietig te verklaren het besluit tot afwijzing van verzoekers klacht;

6. de zaak te verwijzen naar het tot aanstelling bevoegd gezag van de Rekenkamer ter uitvoering van het te wijzen arrest;

7. verweerster te veroordelen in alle kosten;

8. verzoeker ex aequo et bono schadevergoeding toe te kennen wegens de morele schade en een bedrag van BFR 500 000 wegens materiële schade, welk bedrag niet verschuldigd zal zijn indien verzoeker op de betrokken post wordt aangesteld."

B — De *Rekenkamer* concludeert dat het den Hove behage:

„1. het beroep niet-ontvankelijk en ongegrond te verklaren;

2. subsidiair, indien het Hof het ontvankelijk zou achten, het ongegrond te verklaren;

3. het verzoek om toekenning van schadevergoeding ongegrond te verklaren;

4. verzoeker in de kosten te verwijzen."

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan. Het heeft evenwel de Rekenkamer verzocht om vóór de terechtzitting een aantal vragen te beantwoorden en een aantal stukken over te leggen (zie sub IV infra).

III — Middelen en argumenten van partijen

A — Ontvankelijkheid

1. De Rekenkamer werpt tegen het beroep een dubbele exceptie van niet-ontvankelijkheid op

a) Tardiviteit

Volgens de Rekenkamer blijkt al uit het voorwerp van het beroep, dat dit niet gericht is tegen een besluit van het tot aanstelling bevoegd gezag, maar tegen het besluit van de jury van het vergelijkend onderzoek. Derhalve is de beroepstermijn ingegaan op 8 december 1982, toen de lijst van de geschikt bevonden kandidaten werd gepubliceerd, en is verzoeker van zijn recht vervallen.

Het beroep is in feite in alle geval tardief, of men er nu van uitgaat dat het gebaseerd is op artikel 173, tweede alinea, EEG-Verdrag — het is immers ingesteld elf maanden en tien dagen na genoemde datum, dus lang na de termijn van twee maanden —, dan wel op de artikelen 90 en 91 Ambtenarenstatuut — de voorafgaande klacht is immers bij het tot aanstelling bevoegd gezag ingediend vijf maanden na de publikatie van de lijst van geschikt bevonden kandidaten, dus na de termijn van drie maanden van artikel 90, lid 2.

Volgens de Rekenkamer is Schwierings aanstelling eenvoudig het automatische

gevolg van de publikatie op 8 december 1982 van de lijst van geschikt bevonden kandidaten. Als zodanig is die aanstelling een louter bevestigend besluit zonder eigen rechtsgevolgen, dat niet bezwarend kan zijn. Verzoeker mag een dergelijk besluit niet „misbruiken om de beroepstermijnen opnieuw te doen ingaan."

b) Ontbreken van procesbelang

Zo het beroep strekt tot nietigverklaring van de werkzaamheden van het vergelijkend onderzoek, aldus de Rekenkamer, heeft verzoeker geen procesbelang, want indien zijn beroep slaagt, kan dat slechts leiden tot nietigverklaring van de gehele procedure van het vergelijkend onderzoek, aangezien deze procedure een onsplitsbaar geheel vormt.

Voor zover het beroep tegen de werkzaamheden van het betrokken vergelijkend onderzoek is gericht, kan het slechts leiden tot nietigverklaring van alle — onsplitsbare — werkzaamheden van het vergelijkend onderzoek. Verzoeker heeft derhalve geen procesbelang.

Voorts meent de Rekenkamer dat, zo het beroep strekt tot nietigverklaring van Schwierings aanstelling, verzoeker evenmin een procesbelang heeft; het Hof kan immers geen aanstellingsbevoegdheid aan zich trekken die uitsluitend aan het tot aanstelling bevoegd gezag toekomt, en kan dit gezag ook niet tot zo'n benoeming dwingen. Verzoeker kan dus in geen geval „in Schwierings plaats worden aangesteld."

Tenslotte stelt de Rekenkamer, dat met het beroep „niet de eerbiediging van de wettigheid, maar een persoonlijk belang — het verkrijgen van een bevordering door middel van rechterlijke uitspraak — wordt nagestreefd."

2. Verzoeker daarentegen acht zijn beroep alleszins ontvankelijk

a) Het beroep is niet tardief, aangezien de beroepstermijn niet is ingegaan op 8 december 1982, de datum waarop de lijst van de geschikt bevonden kandidaten — en deze lijst is geen besluit — werd gepubliceerd, maar op 24 mei 1983. Tot op deze dag immers, waarop Schwierings aanstelling definitief door de Rekenkamer werd bevestigd, had verzoeker geen schade geleden, kon hij nog verwachten zelf op de vacante post te worden aangesteld, en beschikte hij niet over de nodige gegevens om aan te tonen dat Schwiering niet voldeed aan de voorwaarden voor toelating tot het vergelijkend onderzoek.

b) Verzoeker stelt voorts, dat zijn conclusies primair strekken tot nietigverklaring van Schwierings aanstelling; hij verwijst naar de rechtspraak van het Hof, volgens welke de verschillende fasen van de aanwervingsprocedure één geheel vormen, en de verzoeker, wanneer zijn beroep de laatste handeling van zulk een procedure betreft, de onregelmatigheid van vroegere handelingen die daarmee rechtstreeks verband houden, kan inroepen.

c) Tenslotte staat verzoekers procesbelang vast, daar hij, indien de voorwaarden van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek in acht waren genomen, als eerste op de lijst van geschikte kandidaten zou zijn geplaatst.

B — De vordering tot nietigverklaring

Verzoeker voert drie middelen aan.

1. Miskenning van de bepalingen van de aankondiging van vergelijkend onderzoek: Schwiering voldeed niet aan de voorwaarden voor toelating tot de examens

a) Volgens *verzoeker* staat vast, dat Schwiering ten tijde van de examens geen enkel universitair diploma kon voorleggen: hij had in de Bondsrepubliek Duitsland gedurende vijf semesters een academische opleiding gevolgd, zodat hij daar enkel in aanmerking kwam voor toelating tot de „erste Staatsprüfung".

Overeenkomstig de hoger geciteerde bepalingen van punt III, sub 1 (b) en 2, van de aankondiging van vergelijkend onderzoek, moest hij dus naast een gelijkwaardige beroepservaring (van ten minste vier jaar, dit wil zeggen gelijk aan de vereiste studieduur vóór de „erste Staatsprüfung") een beroepservaring van ten minste zes jaar hebben op verantwoordelijk niveau met werkzaamheden die verband hielden met de te vervullen functie; in totaal dus tien jaar beroepservaring.

Alles bijeengeteld had Schwiering echter niet meer dan acht jaar en elf maanden beroepservaring: drie jaar en elf maanden als persoonlijk assistent van een lid van de Duitse Bondsdag (een werkzaamheid die volgens de financieel controleur van de Rekenkamer geen verantwoordelijkheid op A-niveau meebracht) en vijf jaar bij de Rekenkamer als kabinetschef van een lid van de Rekenkamer, namelijk dezelfde persoon voor wie hij voordien bij de Bondsdag had gewerkt.

De uitlegging van de Rekenkamer, te weten dat men de jaren van de niet voltooide studie gelijk zou kunnen stellen met in aanmerking komende beroepservaring, is nieuw en onlogisch, en opent de deur voor allerlei vormen van vriendjespolitiek.

b) De *Rekenkamer* stelt primair, dat zij niet bevoegd is om een oordeel te vellen over de regelmatigheid van de besluiten van de jury. Te dezen refereert zij zich derhalve aan 's Hofs oordeel. „Volledigheidshalve" verklaart zij evenwel, het eens te zijn met het besluit van de jury om Schwiering tot het vergelijkend onderzoek toe te laten, en wel om de volgende redenen:

Aanvankelijk was de Rekenkamer van mening, dat Schwiering, die in aanmerking kwam voor toelating tot de „erste Staatsprüfung" daar hij vier jaar academische studie achter zich had, over meer dan tien jaar beroepservaring van hoog niveau beschikte, namelijk wanneer men de duur van zijn — weliswaar niet met een diploma afgesloten — universitaire studie telde bij de eerder vermelde acht jaar en elf maanden beroepservaring, die geacht moesten worden van A-niveau te zijn. In haar besluit van 24 maart 1983, waarmee zij over de visumweigering van de financieel controleur heenstapte, is de Rekenkamer er dus van uitgegaan, dat de woorden „voor het behalen van het

erkende universitair diploma" in de aankondiging van vergelijkend onderzoek (punt III, sub 1, b), moesten worden gelezen als mede betrekking hebbend op het geval van „een sollicitant wiens niet voltooide universitaire studies in aanmerking worden genomen."

In dupliek stelt de Rekenkamer, dat zij normaliter enkel de met een diploma afgesloten studies in aanmerking neemt. Gelet evenwel op de organisatie van de rechtenstudie in de Bondsrepubliek Duitsland en op het communautaire nondiscriminatiebeginsel, moest Schwiering worden geacht „een academische vorming te bezitten die gelijkwaardig is aan die welke in de andere Lid-Staten van de EEG met een kandidaats- of licentiaatsdiploma wordt gesanctioneerd." Zo zou men dus kunnen zeggen dat Schwiering inderdaad een diploma heeft alsmede zes jaar beroepservaring.

2. De organisatie van de examens van het vergelijkend onderzoek was in strijd met het beginsel van gelijke behandeling van de kandidaten

a) Volgens *verzoeker* waren de tijdens het vergelijkend onderzoek gestelde vragen zorgvuldig uitgezocht teneinde de uitgekozen kandidaat te bevoordelen. Zo kon Schwiering bij een aantal examenonderdelen terugvallen op zijn bijzondere ervaring.

b) De *Rekenkamer* stelt vooreerst, dat het tot aanstelling bevoegd gezag zich niet mag inlaten met het verloop van de examens van een vergelijkend onderzoek, waarvoor uitsluitend de jury bevoegd is. Zij protesteert evenwel „krachtig en verontwaardigd" tegen de verdachtmakingen van verzoeker en houdt staande dat de vragen geen enkele kandidaat hebben bevoordeeld of benadeeld.

3. Misbruik van bevoegdheid

a) Volgens *verzoeker* was het betrokken vergelijkend onderzoek een „schijnvertoning" en zijn het besluit waarbij Schwiering is aangesteld, en dat waarbij zijn klacht is afgewezen, ongeldig wegens misbruik van bevoegdheid: alles is in het werk gesteld om hem uit het vergelijkend onderzoek uit te sluiten en Schwiering in zijn plaats aan te stellen. Verzoeker baseert dit op de volgende argumenten:

— tot het vergelijkend onderzoek werd een kandidaat toegelaten die niet voldeed aan de voorwaarden van de aankondiging;

— de gestelde vragen waren duidelijk in het voordeel van de bij voorbaat gekozen kandidaat;

— het vergelijkend onderzoek was een „doorgestoken kaart", zoals blijkt uit de bij een notaris gedeponeerde stukken, die bij het dossier zijn gevoegd;

— het tot aanstelling bevoegd gezag heeft zijn besluit gehandhaafd ondanks twee opeenvolgende weigeringen van de financieel controleur;

— de vriendjespolitiek en de steun van hogerhand waarop Schwiering bij de Rekenkamer kon rekenen;

— het feit dat Williams — zeker sinds het arrest van het Hof van 6 oktober 1982 — bij de Rekenkamer geen „persona grata" is.

b) De *Rekenkamer* acht dit middel ongegrond en verklaart „verontwaardigd te zijn over de beledigende uitlatingen van verzoeker."

C — De schadevergoeding

1. *Verzoeker* heeft daartoe slechts subsidiair geconcludeerd, voor het geval hij na het door het Hof te wijzen arrest niet op de betrokken post zou worden aangesteld. In repliek verklaart hij trouwens niet op schadevergoeding aan te dringen en zich aan het oordeel van het Hof te refereren.

2. De *Rekenkamer* meent dat verzoeker generlei reële, feitelijke en daadwerkelijke schade kan aantonen, en dat, in alle geval, het feit dat iemand als eerste op de lijst van geschikte kandidaten is geplaatst, hem niet automatisch recht geeft op aanstelling.

IV — Antwoorden van de Rekenkamer op vragen van het Hof

1. Eerste vraag

„Op grond waarvan meent de Rekenkamer dat Schwiering tot de examens van het vergelijkend onderzoek mocht worden toegelaten:

— op grond van het feit dat bij de eigenlijke beroepservaring van acht jaar en elf maanden de jaren universitaire studie — ook al was deze niet met een diploma afgesloten — werden opgeteld, dat wil zeggen, meent zij dat Schwiering zo gezien meer dan tien jaar beroepservaring bezat (standpunt dat ten grondslag ligt aan het besluit van 24 maart 1983)?

— op grond van het feit dat Schwiering moest worden geacht 'een academische vorming te bezitten die gelijkwaardig is aan die welke in de andere Lid-Staten met een kandidaats- of licentiaatsdiploma wordt gesanctioneerd', dat wil zeggen, meent zij dat Schwiering zowel een diploma als zes jaar beroepservaring heeft?

— op grond van welke andere redenering?"

Bedacht op eerbiediging van de onafhankelijkheid en objectiviteit van de jury, heeft de Rekenkamer, met het oog op de beantwoording van deze vraag, de voorzitter van de betrokken jury opgedragen de overwegingen waarop het jurybesluit om Schwiering toe te laten, berustten, schriftelijk samen te vatten.

De voorzitter van de jury wijst er vooreerst op, dat de jury bewust heeft gekozen voor een ruime en voor de sollicitanten voordelige uitlegging van de aankondiging van vergelijkend onderzoek. Had men dat niet gedaan, dan zou geen van de drie sollicitanten die uiteindelijk op de lijst van geschikte kandidaten zijn geplaatst, tot het vergelijkend onderzoek zijn toegelaten.

De jury was niet bereid, bij Schwiering kennis op universitair niveau aan te nemen, daar de betrokkene niet in het bezit was van een afsluitend diploma.

Daartegen heeft zij hem wel een met universitaire studie gelijkwaardige beroepservaring van ten minste 48 maanden toegkend, alsmede een beroepservaring van zes jaar op een verantwoordelijk niveau:

Schwiering heeft tot 1 januari 1974, toen hij bij de heer Leicht in dienst trad, gedurende 27 maanden rechten gestudeerd aan de universiteit te Bonn; deze met goed gevolg volbrachte studie (drie certificaten) heeft de jury als een deel van de vereiste beroepservaring aangerekend, want „indien Schwiering in plaats van te gaan studeren onmiddellijk was gaan werken, zou dit volgens de administratieve praktijk van de Rekenkamer bij de indeling van het toenmaals aangeworven personeel zonder meer als gelijkwaardig zijn beschouwd." Volgens de jury immers is een universitaire studie met tussentijdse positieve resultaten een activiteit die tenminste even gelijkwaardig is aan een universitair niveau als beroepswerkzaamheden, waarvan het hogere niveau moeilijker te beoordelen is.

Als persoonlijk assistent van de heer Leicht, voorzitter van de begrotingscommissie van de Bondsdag, heeft Schwiering van 1 januari 1974 tot 30 november 1977, dat wil zeggen 47 maanden, functies van hoger niveau vervuld. Van deze 47 maanden heeft de jury er 21 meegeteld, welke Schwiering nodig had om aan 48 maanden als gelijkwaardig met een academische graad te beschouwen beroepservaring te komen. Zo is de jury tot de conclusie gekomen dat deze 48 maanden theoretisch op 1 oktober 1975 waren bereikt.

Tenslotte had de jury er geen moeite mee om Schwierings latere beroepservaring, van 1 oktober 1975 tot 15 oktober 1982 (dat wil zeggen, de rest van zijn werktijd als persoonlijk assistent van de heer Leicht plus de eigenlijke, bij de Rekenkamer opgedane beroepservaring) aan te merken als beantwoordend aan het vereiste van zes jaar beroepservaring op verantwoordelijk niveau met werkzaamheden die verband houden met de te vervullen functies, bedoeld in punt III, sub 2, van de aankondiging van vergelijkend onderzoek.

De jury was evenwel van oordeel dat de twee andere sollicitanten, gelet op het feit dat zij daadwerkelijk een universitair diploma konden voorleggen, een klein voordeel boven Schwiering dienden te hebben.

2. Tweede vraag

„Is het een vaste praktijk van de Rekenkamer om niet voltooide studies in aanmerking te nemen als beroepservaring dan wel als een universitair diploma, of heeft zij dit in casu voor het eerst gedaan, en waarom?"

Hierop antwoordt de Rekenkamer als volgt:

De Rekenkamer werkt al lange tijd met het beginsel, dat beroepservaring tamelijk soepel moet worden beoordeeld, afhankelijk van de vacante posten en de opleiding van de verschillende kandidaten.

Deze praktijk vindt haar rechtvaardiging, enerzijds, in de vaststelling dat de nationale onderwijsstelsels nogal wat verschillen vertonen, en anderzijds, in het feit dat alle nationale onderwijsstelsels het mogelijk maken dat een aanvankelijk niet-academische opleiding gepaard aan een bepaalde beroepservaring, een kwalificatie op universitair niveau kan opleveren, die via een universitaire opleiding sneller zou zijn bereikt.

Zo zijn de jury's ertoe gekomen niet voltooide studies in aanmerking te nemen bij de beoordeling van de bekwaamheid van bepaalde sollicitanten om functies te vervullen op een hoger niveau dan waartoe zij louter op basis van hun academische vorming toegang hadden, wanneer die niet voltooide studie werd aangevuld door een beroepservaring waaruit bleek dat de betrokkene aan zijn vorming had willen werken. Deze praktijk is weliswaar vooral bij de aanwerving van accountants gevolgd, maar het zou in strijd zijn met het beginsel van gelijke behandeling om het niet ook te doen bij vacatures bij de administratie — zoals in casu —, vooral omdat accountants in het kader van de mobiliteit aan dergelijke vergelijkende onderzoeken kunnen deelnemen.

De Rekenkamer illustreert dit aan de hand van een vijftal gevallen waarin niet voltooide studies in aanmerking werden genomen, waardoor sollicitanten ondanks onvoldoende beroepservaring konden worden toegelaten.

Het betreft hier dus een oude praktijk van de jury's van de door de Rekenkamer georganiseerde vergelijkende onderzoeken.

3. Op verzoek van het Hof heeft de Rekenkamer de volgende stukken overgelegd:

— het volledige dossier van het vergelijkend onderzoek;

— de tekst van de beraadslaging van de Rekenkamer, op grond waarvan besluit nr. 2583 van 24 maart 1983 is genomen;

— besluit nr. 81-5 van de Rekenkamer van 3 december 1981, waarnaar wordt verwezen in de twee weigeringen van de financieel controleur om een visum te verlenen.

V — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 21 juni 1984 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door C. E. Williams, vertegenwoordigd door V. Biel, advocaat te Luxemburg, en de Rekenkamer, vertegenwoordigd door J.-A. Stoll als gemachtigde, en L. Defalque, advocaat.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 27 september 1984 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 18 november 1983, heeft Calvin E. Williams beroep ingesteld tegen de Rekenkamer van de Europese Gemeenschappen, in wezen strekkende tot nietigverklaring van de aanstelling van Schwiering na het vergelijkend onderzoek nr. CC/A/17/82, nietigverklaring van de werkzaamheden van dat vergelijkend onderzoek, voor zover zij ertoe hebben geleid dat Schwiering als eerste op de lijst van geschikt bevonden kandidaten is geplaatst, en subsidiair, tot veroordeling van

de Rekenkamer tot betaling van een vergoeding voor de door verzoeker geleden schade.

2 In geding is het intern vergelijkend onderzoek dat de Rekenkamer in oktober 1982 heeft georganiseerd om te voorzien in een vacature van hoofdadministrateur in de loopbaan A 5/A 4, belast met het verrichten van werkzaamheden met een scheppend en analyserend karakter en betrekking hebbend op de afdeling intern beheer en op begrotingsvraagstukken.

3 Op 8 december 1982 maakte de president van de Rekenkamer aan het personeel de lijst van geschikt bevonden kandidaten bekend, zoals die door de jury was vastgesteld en waarop de namen van Schwiering, Williams en Kilb, in deze volgorde, voorkwamen. Op 17 december 1982 besloot de Rekenkamer tot aanstelling van de best geplaatste kandidaat, Schwiering.

4 Dit besluit stuitte echter op verzet van de financieel controleur, die op 5 januari 1983 weigerde het te viseren op grond dat Schwiering niet voldeed aan de eisen van de aankondiging van vergelijkend onderzoek met betrekking tot de diploma's en beroepservaring die nodig waren om tot de examens te worden toegelaten.

5 Niettemin werd het aanstellingsbesluit op 1 februari 1983 door de Rekenkamer bevestigd. Op 28 februari 1983 weigerde de financieel controleur wederom zijn visum. Op 24 maart 1983 besloot de Rekenkamer over de weigering van de financieel controleur heen te stappen, en bevestigde zij Schwierings aanstelling als ambtenaar op proef in de rang A 5, daar zij van oordeel was dat Schwiering geheel voldeed aan de voorwaarden van de aankondiging van vergelijkend onderzoek inzake beroepservaring.

6 Op 5 mei 1983 diende verzoeker een klacht in als bedoeld in artikel 90, lid 2, Ambtenarenstatuut, strekkende tot nietigverklaring van de aanstelling van Schwiering, op grond dat deze niet voldeed aan de voorwaarden van de aankondiging van vergelijkend onderzoek en bovendien op onbehoorlijke wijze door de jury gestelde vragen was bevoordeeld. Williams kwam tot de conclusie, dat hijzelf de eerste in aanmerking komende kandidaat van de lijst was en dat de uitgeschreven post hem had moeten worden toegewezen.

7 Op 5 september 1983 werd deze klacht afgewezen door het tot aanstelling bevoegd gezag, dat verklaarde dat het niet kon oordelen over de juistheid van het jurybesluit om Schwiering tot het vergelijkend onderzoek toe te laten, noch over de uitslag van de beraadslagingen van de jury.

8 In die omstandigheden heeft Williams het onderhavige beroep ingesteld, waarin hij concludeert tot:

— nietigverklaring van het besluit waarbij Schwiering is aangesteld, en van het besluit tot afwijzing van verzoekers klacht;

— nietigverklaring van de werkzaamheden van het vergelijkend onderzoek voor zover deze ertoe hebben geleid dat Schwiering als eerste op de lijst van geschikt bevonden kandidaten is geplaatst;

— tenslotte, veroordeling van de Rekenkamer om hem een vergoeding van BFR 500 000 toe te kennen, „welk bedrag niet verschuldigd zal zijn indien verzoeker op de betrokken post wordt aangesteld."

De vordering tot nietigverklaring van de besluiten houdende aanstelling van Schwiering en afwijzing van verzoekers klacht

9 De Rekenkamer stelt vooreerst, dat het beroep tardief en bijgevolg niet-ontvankelijk is. Zij betoogt dat het in werkelijkheid gericht is tegen het besluit van de jury en dat de beroepstermijn dus is ingegaan op de dag waarop de lijst van de geschikt bevonden kandidaten werd bekendgemaakt, dat wil zeggen op 8 december 1982. Schwierings aanstelling zou enkel een automatisch gevolg zijn geweest van de bekendmaking van die lijst op 8 december 1982, en het aanstellingsbesluit zou als zodanig dus een zuiver bevestigende handeling zonder eigen rechtsgevolgen zijn, die niet bezwarend kan zijn.

10 Dit betoog faalt. Bij onderzoek van het beroep blijkt dit immers gericht te zijn op nietigverklaring van het besluit waarbij Schwiering is aangesteld. Daar echter het definitieve aanstellingsbesluit op zijn vroegst op 1 februari 1983 is genomen, en de Rekenkamer niet heeft bewezen of ook maar gesteld

dat Williams vóór 5 februari 1983 kennis van dit besluit heeft gehad, is de klacht tegen die aanstelling binnen de termijn van artikel 90, lid 2, Ambtenarenstatuut ingeschreven, en is het verzoekschrift in de onderhavige zaak binnen de termijn van artikel 91, lid 3, Ambtenarenstatuut, ingediend. Daarbij komt, dat het besluit tot aanstelling van Schwiering de afsluiting vormt van het vergelijkend onderzoek, rechtsgevolgen heeft teweeggebracht, en niet kan worden geacht een zuivere bevestiging te zijn van het jurybesluit waarbij de lijst van geschikt bevonden kandidaten is vastgesteld. In deze omstandigheden kan het beroep, voor zover gericht tegen het besluit tot aanstelling van Schwiering, niet worden geacht tardief te zijn.

11 In de tweede plaats stelt de Rekenkamer, dat het beroep niet-ontvankelijk is wegens het ontbreken van procesbelang. Deze exceptie van niet-ontvankelijkheid moet eveneens worden verworpen. Het Hof heeft immers herhaaldelijk beslist, dat degene die zich bij een vergelijkend onderzoek kandidaat heeft gesteld, kan opkomen tegen het besluit waarbij een andere kandidaat op de vacante post is aangesteld (arresten van 14. 12. 1965, zaak 11/65, Morina, Jurispr. 1965, blz. 1311; 3. 2. 1971, zaak 21/70, Rittweger, Jurispr. 1971, blz. 7; 17. 3. 1983, zaak 252/81, Macevicius, Jurispr. 1983, blz. 867).

12 Uit het voorgaande volgt dat verzoeker in zijn vorenbedoelde vorderingen ontvankelijk is.

13 Verzoeker baseert zijn vordering tot nietigverklaring van het besluit houdende aanstelling van Schwiering, op drie middelen:

— miskenning van de bepalingen van de aankondiging van vergelijkend onderzoek, doordat Schwiering niet voldeed aan de de voorwaarden voor toelating tot de examens van het vergelijkend onderzoek;

— miskenning van het beginsel van gelijke behandeling van de kandidaten, blijkend uit de wijze waarop de examens van het vergelijkend onderzoek waren georganiseerd;

— misbruik van bevoegdheid.

Het eerste middel

14 Verzoeker stelt, dat Schwiering niet voldeed aan de in de aankondiging van vergelijkend onderzoek gestelde voorwaarden inzake het bezit van een universitair diploma en beroepservaring.

15 De aankondiging vergelijkend onderzoek bepaalde onder punt III:

„Aan het vergelijkend onderzoek kan worden deelgenomen door sollicitanten met:

1. a) een academische vorming, gesanctioneerd door een erkend diploma op één of meer van de volgende gebieden: rechtsgeleerdheid, politieke wetenschappen, financiën, economie, accountancy, handelswetenschappen of management;
   b) een gelijkwaardige beroepservaring. Als gelijkwaardig zal worden beschouwd beroepservaring opgedaan in een volledige betrekking, waarvoor gewoonlijk een academische vorming is vereist; de beroepservaring dient van tenminste gelijke duur te zijn als de tijd die nodig is voor het behalen van het erkende universitair diploma op één der sub III 1 a) vermelde vakgebieden;

2. een beroepservaring van ten minste 6 jaar op verantwoordelijk niveau met werkzaamheden die verband houden met de te vervullen functie. Postuniversitaire beroepservaring zal in aanmerking worden genomen. Ingeval de sollicitant niet over een universitair diploma beschikt, wordt een aanvullende beroepservaring van 6 jaar vereist ter compensatie van het ontbreken van het diploma."

16 Vaststaat dat Schwiering op het tijdstip van het vergelijkend onderzoek kon doen gelden:

— 27 maanden rechtenstudie aan de universiteit te Bonn (van oktober 1971 tot 1 januari 1974); hiermee heeft hij echter geen afsluitend universitair diploma behaald, maar slechts drie deelcertificaten;

— drie jaar en elf maanden beroepservaring in de Bondsrepubliek Duitsland, als persoonlijk assistent van de voorzitter van de begrotingscommissie van de Bondsdag (van 1 januari 1974 tot 30 november 1977);

— vijf jaar dienst bij de Rekenkamer als kabinetschef van een lid van de Kamer (van 1 december 1977 tot 17 november 1982).

17 De Rekenkamer heeft tenslotte nog gepreciseerd dat zij zich bij het bestreden besluit heeft laten leiden door de motivering van de voorzitter van de jury, welke is weergegeven in het antwoord op de vragen van het Hof.

18 Volgens die redenering beschikte Schwiering over een beroepservaring op hoog niveau van meer dan tien jaar, indien men de 27 maanden, niet door een diploma gesanctioneerde universitaire studie telde bij de eerder genoemde acht jaar en elf maanden beroepservaring.

19 De jury immers heeft de met goed gevolg volbrachte gedeeltelijke rechtenstudie aangemerkt als een deel van de vereiste beroepservaring, enerzijds omdat, „indien Schwiering in plaats van te gaan studeren onmiddellijk was gaan werken, dit volgens de administratieve praktijk van de Rekenkamer bij de indeling van het toenmaals aangeworven personeel zonder meer als gelijkwaardig zou zijn beschouwd", en anderzijds omdat „een universitaire studie met tussentijdse positieve resultaten een activiteit is die tenminste even gelijkwaardig is aan een universitair niveau als beroepswerkzaamheden, waarvan het hogere niveau moeilijker te beoordelen is."

20 Deze redenering kan niet worden gevolgd. Punt III, sub 1, van de aankondiging van vergelijkend onderzoek maakt immers duidelijk onderscheid tussen een door een erkend diploma gesanctioneerde academische vorming en een gelijkwaardige beroepservaring. Het is dus uitgesloten dat een periode van niet met een erkend diploma gesanctioneerd universitair onderwijs kan worden meegeteld als een periode van gelijkwaardige beroepservaring. Een dergelijke oplossing zou trouwens rechtstreeks ingaan tegen de voorwaarde onder punt III, sub 1, b, volgens welke als gelijkwaardige beroepservaring slechts in aanmerking komt een werkzaamheid „waarvoor gewoonlijk een academische vorming is vereist". Dit is bij bedoelde studie niet het geval.

21 Hieruit volgt, dat Schwiering op het tijdstip van het betrokken vergelijkend onderzoek weliswaar een beroepservaring had van acht jaar en elf maanden

en derhalve voldeed aan de vereisten van punt III, sub 2, doch niet kon bogen op het bezit van een erkend universitair diploma noch op een gelijkwaardige beroepservaring als alternatief voor zo'n diploma, overeenkomstig het vereiste van punt III, sub 1.

22 In deze omstandigheden, en omdat blijkens de aankondiging van vergelijkend onderzoek kandidaten die niet over een universitair diploma beschikten, ten minste tien jaar beroepservaring moesten hebben, is Schwiering ten onrechte toegelaten tot de examens van het vergelijkend onderzoek.

23 Bijgevolg moeten de besluiten houdende aanstelling van Schwiering en afwijzing van verzoekers klacht, worden nietigverklaard, zonder dat behoeft te worden ingegaan op de andere middelen die tot staving van dit onderdeel van het beroep zijn aangevoerd.

De vordering tot nietigverklaring van de werkzaamheden van het vergelijkend onderzoek, voor zover zij ertoe hebben geleid, dat Schwiering als eerste op de lijst van geschikt bevonden kandidaten is geplaatst

24 Uit het voorgaande volgt, dat het besluit tot aanstelling van Schwiering wegens de nietigverklaring ervan moet worden geacht nooit te zijn genomen en dat de Rekenkamer op basis van de resultaten van het betrokken vergelijkend onderzoek niet een nieuw aanstellingsbesluit te zijnen aanzien zal kunnen nemen.

25 In deze omstandigheden is aan verzoeker volledige genoegdoening geschonken, en zonder dat behoeft te worden beslist op de door de Rekenkamer tegen deze vordering opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid, moet worden vastgesteld dat deze vordering zonder voorwerp is geraakt en dat er dus geen termen meer aanwezig zijn om erop te beslissen.

De vordering tot schadevergoeding

26 Verzoeker heeft deze vordering slechts subsidiair ingesteld, namelijk voor het geval hij na het door het Hof te wijzen arrest niet op de betrokken post zou worden aangesteld. In repliek verklaart hij „niet te persisteren bij deze schadevordering en zich terzake te refereren aan de wijsheid van het Hof."

27 De Rekenkamer is van oordeel, dat verzoeker generlei reële, feitelijke en daadwerkelijk geleden schade kan aantonen en dat, hoe dan ook, het enkele feit dat hij als eerste op de lijst van geschikt bevonden kandidaten staat, hem niet automatisch recht op aanstelling geeft.

28 Opgemerkt zij, dat ook indien verzoeker zijn vordering wilde handhaven, deze voorwaardelijk is en afhangt van het standpunt dat de Rekenkamer na dit arrest zal innemen. Daar het hier om een louter mogelijke schade gaat, dient bedoelde vordering hoe dan ook te worden afgewezen.

Kosten

29 Ingevolge artikel 69, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien verweerster op de voornaamste punten in het ongelijk is gesteld, moet zij in de kosten worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

rechtdoende:

1. **Verklaart nietig de besluiten van de Rekenkamer van 24 maart 1983 houdende aanstelling van de heer Schwiering op grond van vergelijkend onderzoek nr. CC/A/17/82, en van 5 september 1983 houdende afwijzing van de klacht van de heer Williams.**

2. **Verstaat dat niet behoeft te worden beslist op de conclusies van het verzoekschrift, strekkende tot gedeeltelijke nietigverklaring van de werkzaamheden van het vergelijkend onderzoek.**

3. Verwerpt de conclusies van het verzoekschrift voor het overige.

4. Verwijst verweerster in de kosten van het geding.

Kakouris Everling Galmot

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 16 oktober 1984.

De griffier
voor deze
H. A. Rühl
Hoofdadministrateur

De president van de Derde kamer
C. Kakouris

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL M. DARMON VAN 27 SEPTEMBER 1984 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. Voor de feiten en het procesverloop verwijzend naar het rapport ter terechtzitting, zal ik hier slechts die gegevens vermelden die ik beslissend acht voor de oplossing van het geschil.

Op 1 oktober 1982 besloot de Rekenkamer een intern vergelijkend onderzoek te organiseren om te voorzien in een vacature van hoofdadministrateur in de loopbaan A 5/A 4, belast met het verrichten, onder de verantwoordelijkheid van een diensthoofd, van werkzaamheden met een scheppend en analyserend karakter, betrekking hebbend op de afdeling intern beheer en op begrotingsvraagstukken.

Degenen die aan het vergelijkend onderzoek wilden deelnemen, moesten met name aan twee voorwaarden voldoen.

De eerste was een alternatieve voorwaarde. De kandidaten moesten

— hetzij in het bezit zijn van een diploma, behaald na voltooiing van een vierjarige universitaire studie op een of meer met name genoemde vakgebieden;

— hetzij beschikken over een gelijkwaardige beroepservaring, waarvan werd gepreciseerd dat zij moest zijn verkregen in een volledige betrekking, waarvoor gewoonlijk een academische vorming is vereist, en die

1 — Vertaald uit het Frans.